

Ռուսաստանյան նախաձեռնությանը Երեւան-Բաբու հանդիպումների արքի արուստակում է

Դեկտեմբերի 1-2-ին Աստանայում ԵԱԿԿ զագաթաժողովի Երջանակներում նախատեսվում է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հանդիպումը, որից, մինչ օրս հնչած փորձագիտական գնահատականների համաձայն, առանձնակի ստատուսներ չկան:

Հաճախ առնելով Հայաստանում եւ Ադրբեջանում սիրող իրավիճակն ու սրամադրությունները՝ հսակորեք կարելի է ասել, որ ցերեկ փոփոխում բանակցային գործընթացից ընդհանրապես որեւէ բան ստատելու հիմքեր, առավել եւս՝ նախադրյալ, չկան: Միակ դրական դադար, որ կարելի է սեւնել բանակցային գործընթացում, մնում է նույնը՝ առկա իրավիճակի բարդացում թույլ չտալու:

անհրաժեշտությունը: Նոյեմբերի 6-ին Մոսկվայում տեղի է ունեցել Հայաստանի, Ռուսաստանի եւ Ադրբեջանի արտգործնախարարներ Էդվարդ Նալբանդյանի, Սերգեյ Լավրովի եւ Էլմար Մամեդյարովի աշխատանքային հանդիպումը: Ըստ Հայաստանի արտգործնախարարության հաղորդագրության՝ Աստանայում հոկտեմբերի 27-ին կայացած Հայաստանի, Ռուսաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների հանդիպման ընթացքում ձեռք բերված դրամական կարգավորումները, նախարարների բանակցությունների օրակարգում են տեղի արցախյան հիմնախնդրի կարգավորման առնչվող մի արքի հարցեր:

Ա. Տ.

Հայաստանից մաքսանենգված ուրանի վրացական «ողիսականը»

Վրաստանի իշխանությունները որոշ մանրամասներ են հրադարակել 2010թ. մարտին Հայաստանից Վրաստան 18 գրամ հարսացված ուրանի անօրինական ներմուծման դեպքի առնչությամբ: «Սիվիլ Ջորջիա» կայքէջը տեղեկացնում է, որ այդ գաղտնի գործողության մասին տեղեկություններ են հրադարակել The Guardian-ը եւ The Association Press-ը: (Stu՝ էջ 8)

Առաջին հայտարարությունը ուրանի մաքսանենգության մասին եղավ 2010թ. ապրիլին Վաշինգտոնում միջուկային անվտանգության թեմայով զագաթաժողովում: Այն ժամանակ միայն տեղեկություն տարածվեց, թե կատարվել է մաքսանենգ ճանադարհով հարսացվալ ուրանի մուտքը Վրաստան՝ այլ երկրի փառագիտների մասնակցությամբ: Ըստ հրադարակված նոր տեղեկությունների՝ 2010 թ. մարտին Հայաստանի երկու փառագիտներ՝ Սմբատ Տոնոյանը եւ Հրանտ Օհանյանը Վրաստանի տարածք են անցկացրել 89,4 տոնով հարսացված ուրան՝ 18 գրամ ծավալով, վաճառելու նպատակով: Ծխախոտի տուփի մեջ դրանք ուրանը հայաստանցիները թաքցրել էին Երեւան-Թբիլիսի գնացքի վագոնների արանքում:

Հայաստանի ազգային անվտանգության ծառայության մամուլի կենտրոնի տեղեկացմամբ, Հայաստանի եւ Վրաստանի հատուկ ծառայությունների համագործակցությամբ 2010թ. ապրիլին ուրանի այս դասնությանն առնչվողում ունեւալու կատարվածնով ձեռքաւալվել է նաեւ Հայաստանի փառագիտ Գարիկ Դադայանը, որի նկատմամբ հարուցված է գործող ուղիղակի միջոցաւորում հասկանալով:

Նախնական տեղեկությունների համաձայն, վրաց սահմանադաւորներին հաջողվել է հեւեւել մաքսանենգությանը՝ Բաթումում գտնվող աղբյուրի միջոցով, որը նախկինում զբաղվել է մման անօրինական գործունեությամբ: Մաքսանենգներին ձեռքաւալել են արդեն վրացական հյուրանոցներից մեկում՝ «գնորդի» հեւ հանդիպման ժամանակ:

Ա. Տ.

Ժողովուրդ ջան, դա Չարենցի տունը չէ

Թուրքական թերթերը տարածում են, թե Կարսում գտնվող եղիտե Չարենցի հայրական տունը վաճառքի է հանվել, ընդ որում թուրքական չափանիւտներով՝ շատ մեծ գումարով, 250 հազար լիւրայով (դա մոտավորապես 180 հազար դոլար է): Թուրքերը չեն ծածկում, որ հույս ունեն, թե տունն այդ գումարով կգնեն հայերը եւ ուխտաւեղի կդարձնեն: Անգամ այդ սան նկարներ են տեղադրված թուրքական մամուլում եւ լրատվական կայքերում: Թե ինչ կա այդ լուրերի սակ, ինչ «հաթաթա» է այդ լուրի սակ, որն, ի դեպ, նոր չէ եւ շատ ավելի վաղուց Երջանառության մեջ էր դրված, կարելի է ենթադրել, բայց անկախ այդ ենթադրություններից, Հայաստանի կայքերը հաճույքով դատարան են այդ լուրը: Երեւի Facebook-ում այդ լուրին արձագանքեց հրադարակախոս **Հովիկ Չարխչյանը**՝ գրելով. «Ամոթ եւ խայտառակություն: Սա Չարենցի տունը չէ: Ամեն մի չարենցագետ, եթե մի փչ իրեն ներողություն տա, հեւտությունը դա կտրուկ է աղագուցել: Կան փաստեր, վավերագրեր, փառագրեր, վկայություններ, ականատեսների հիւտողություններ: Բայց արի ու տես, որ բոլորը բերանները ջուր են առել եւ սկսել են թուրքերի դուրդուկի սակ դարել, որոնց ուզածն էլ հեւց դա է՝ ինչ-որ մի անհայտ փառակույց մեզ վրա տալու ջուրնարներով սաղագնելը: Սա Չարենցի տունը չէ, ժողովուրդ ջան, մտքներիցդ հանեք: Չարենցի տունն այլ վայրում է, այլ փողոցում: Ի վերջո

հասցեն նույնիսկ կա...»: Իմ առաջարկին՝ այլ մանրամասներ ներկայացնել Չարենցի տան մասին, Հ. Չարխչյանը դատարանաց, որ առաջիկայում մամուլում հանդես կգա ընդարձակ հրադարակմամբ: Այսօր գրականագետ **Դավիթ Գասարյանը** կանդադարեւա Կարսում Չարենցի տան թեմային:

Ա. Տ.

Գյուլի «վիրավորանք» ու հայ-թուրքական մղձավանջը

Թուրքական դիվանագիտությունը համառության յուրահատուկ դատար ունի կամ փորձում է «հող Եոսափել»: Թուրքիայի նախագահ Աբդուլլահ Գյուլը Լոնդոնում Chatham House-ից մրցանակ ստանալուց առաջ դատարանելով լրագրողների հարցերին, կրկին հայտարարել է, թե հայ-թուրքական հարաբերություններում «լուռ» դիվանագիտություն է ընթանում:

Milliyet-ի փոխանցմամբ, դիտարկմանը, թե Գյուլը հայ-թուրքական հաւեցման համար Լոնդոնում մրցանակ է ստանալու, սակայն իրականում այդ հարցում ոչ մի զարգացում էլ չկա, Գյուլն արձագանքել է. «Թուրքիա-Հայաստան հարաբերությունների կարգավորումը մահացած չէ, սառած էլ չէ: Որոշ բաներ մի փչ անձայն են ընթանում»:

Մինչդեռ հայկական կողմն, ի դեմս Հայաստանի արտգործնախարարության, փանցու հայտարարել ու հավաստագրել է, որ որեւէ ձեւաչափով եւ ոչ մի բանակցություն Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ չի ընթանում, ավելին, այդ հարցը թողնված է միայն այն դեպքում տարունակություն ունենալու, երբ Թուրքիան կհրաժարվի նախադրամաներից՝ վավերացնելով հայ-թուրքական արձանագրությունները:

Մյուս կողմից, ուղղակի բացառիկ կարելի է համարել այն փաստը, որ Թուրքիայի նախագահի՝ հայկական արձաններ ունենալու մասին լրագրողական մեկնաբանությունը «արժեք էլ է» 11 ամսվա բանաւորություն: Բանն այն է, որ թուրք մի լրագրող դատարարվել է 11 ամսվա ազատազրկման՝ հրադարակելով ընթերցողներից մեկի խոսքը, թե նախագահ Գյուլն ունի հայկական ծագում: Ուղղակի բացառիկ է, որ լրագրողի դեմ գործ է հարուցվել Թուրքիայի նախագահին «վիրավորելու» մեղադրանքով:

Ա. Տ.

ԱՆԿԱՍ ՄԱՐԿԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՅՆՈՒԹՅԱՆ

Ադրբեջանը ծաղրում է աշխարհը՝ մարդաստանների «հերոսացմամբ»

Ալիեւ կրտսերը «Քաղում է հսկանաւտությունը փոխալիջմանն ճանապարհով կարգավորելու հնարավորությունը»

ԱՐԱՆԻ ՀԱՐԿԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՅՆՈՒԹՅԱՆ Դարաբարդյան հսկանաւտության կարգավորման բանակցությունները ավելի հաճախ փուլ ու անհիմաս են թվում, քան կարող են որեւէ բովանդակության շուրջ ընթացող գործընթաց ներկայացնել: Եվ հասկադես այնդիսի իրավիճակներում, երբ Երեւան գծում չեն դադարում սարանները, ու դիտուկահարները դեռեւս «հսկում են» այդ գիծը: Նաեւ այնդիսի իրավիճակներում, երբ հարեւան Ադրբեջանում ոչ թե ողջանությունը վեր դատող մարդկանց հարթակի մղումներով:

Գերիների ու դիակների փոխանակումն անգամ Ադրբեջանի դատարանում վերանվում է տգեղ, զագրելի մի իրավիճակի, երբ սարանք իրականացրած եւ ստանություններ իրագործած գնվորի հուղարկվորությունը ներկայացնում է որդես համազգային ողբ ու հերոսի մեծարանքով «դատվում»:

Աստանայում հոկտեմբերի 27-ին տեղի ունեցած Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Ռուսաստանի նախագահների եռակողմ հանդիպումն ավարտվեց հոչակագրի ստորագրմամբ, որի համաձայն էլ սկսվել է փոխանակումների գործընթացը: Դեռեւս Աստանայում Ռուսաստանի նախագահ Սեդվեդեղ ներկայացրեց, որ հոչակագիրը ենթադրում է ռազմագերիների փոխանակություն եւ գտնվածների մարմինների վերադարձ:

Տու էջ 2

Մոթթափի. «Իրանը դատարան է Արեւմուտքի հեւ բանակցել Թուրքիայում»

Իրանի արտգործնախարար Մանուչեհր Մոթթափն կիրակի օրը հայտարարել է, որ Թեհրանը դատարան է Արեւմուտքի երկրների հեւ բանակցությունների հաջող փուլն անցկացնել Թուրքիայի տարածքում: Նախարարի խոսքերով, Իրանը վերջես այդ մասին հայտնել է Անկարայի կառավարությանը: Մոս ժամանակները դեռ էլ համաձայնություն կայացվի բանակցությունների սույոգ ժամկետների եւ անցկացման վայրի տուրջը:

Մոթթափն ավելացրել է, որ Իրանը երկխոսությանը մոտենում է կառուցողական դիրքերից եւ դատարանում է լավատեսությունը:

Անցյալ Եաթաթ նա հայտարարել էր, որ թույլ հարսացված ուրանը միջուկային ռեակտորի վառելիքի հեւ փոխանակելու համաձայնագիրը դեռ էլ հիմնվի Իրան-Բրազիլիա-Թուրքիա դայմանագրի կեւերի վրա: ԱՄՆ-ը դեմ է դրան:

Իրանական «Վաթան Եմրուգ» թերթի սվալներով, Թուրքիայում բանակցությունները տեղի կունենան նոյեմբերի վերջերին:

«Բեթիովեն» մասանի՝ Սերգեյ Խաչատրյանին

Ձայների ճնոող մեծամասնությամբ 2010-ի «Բեթիովեն» փառասոնի հաղթող է ճանաչվել ջութակահար Սերգեյ Խաչատրյանը: 2005-ին Բրյուսելում անցկացված «Թագուկի Ելիզաբեթ» մրցույթում հաղթելով՝ նա հարյուրամյակի ջութակահար ճանաչվեց, նոյեմբերի 8-ին իրագրելում է Բոննի «Գեներալ անցայգեր» թերթը իր հալիւր լրատվության մեջ:

1985-ին Երեւանում ծնված եւ այժմ Գերմանիայում բնակվող ջութակահարը Բոննում անցկացվող ամենամյա փառասոնում գերազանցել է մյուս 4 մասնակիցներին՝ փայլուն մեկնաբանելով Բեթիովենի ջութակի եւ նվագախմբի D-dur op.61 կոնցերտը: Փառասոնի՝ 2004-ից հաղթողին հանձնվող «Բեթիովեն» մասանի Սերգեյին կհանձնեն հիմնադրամի նախագահներ Սաբինե եւ Մարին Շմիդները՝ 2011-ի սկզբին այդ առթիվ կազմակերպված մի համերգի ժամանակ:

Բեթիովենի երկրորդուների փառագիտական նախաձեռնությամբ ստեղծված «Զարդափայլները Բեթիովենի համար» հիմնադրամը «Բեթիովեն» ոսկյա մասանին որդես արժանի դարգել հանձնում է մասնակից 5 մեկնաբաններից (դիրիժոր կամ մեմակատար) մրան, ով երկրորդուների առավելագույն ձայներն է հավաքում փառասոնի վերջում փակ, գրավոր փեարկությամբ: Մասանին դատարանվում է Բոննի «Սաբինե Շմիդ» ոսկեչափական իրերի ստահում, մասանու թանկարժեք կադույց փառ վրա դրվագված է Բեթիովենի գլուխը, ներսի կողմում փորագրվում են ամսաթիվը եւ վայրի անունը: Կանանց հա-

ԱՆԱԿՏ ՀՈՒՎԵՓՅԱՆ Գերմանիա

Հակաֆարոգչություն

Ընթացիկ սարվա ամռան ամիսներին Փարիզի կենտրոնում՝ Լաշի-նական բաղնախոսան գեղարվեստի և արագընթաց արվեստի (RE) «Լյուսեմբուրգ» կայարանի գույք կառավարության վրա բացված էր Իրանի ասրատասկանցի (կամ արբեջանցի) լուսանկարիչ Ռեզայի գործերի ցուցահանդեսը: Les Nouvelles d'Armenie ամսագիրը սեղեկացնում է, որ Ռեզայի սարագիր է եւ բնակվում է Փարիզում: Ցուցահանդեսին ֆանդիս անդրադարձել է նաեւ Փարիզի «Նոր Յառաջ» շաբաթաթերթը: Այսօր կոչված խաղաղասիրական ցուցահանդեսի կազմակերպիչներն ու հովանավորներն էին National Geographic հանդեսը եւ Փարիզյան փոխադրամիջոցների վարչությունը (RATP)՝ էլեկտրոնային սեխնիկայի FNAC ցանցի, SONY ընկերության եւ այլոց աջակցությամբ:

Պարբերական նմաստավոր նազանկան գործողություններ ձեռնարկած հանրադատության ինֆորմացիոնության ուժերը խաղաղ բնակիչների միջանցք սրամարտիցին նազանկան գործողությունների գոտուց արտահոսվող տայնաներում հեռանալու համար: Այդ մասին արբեջանական կողմը նախօրոք սեղեկացվել էր: Սակայն Արբեջանի իշխանությունները ոչինչ չարեցին խաղաղ բնակչությանը դուրս բերելու համար: Ավելին, բնակիչների բարայունը գնդակոծվեց Ադրանի Երջանում: Նախագահ Մուսթաֆայի հաստատեց Պասահարը, Պասասխանավությունը բարդեցվել իր երկրի ընդդիմության վրա, որը փորձել էր այդ ձեռով իրեն հեռացնել իշխանությունից:

Փարիզի «Ռոզա Լյուսեմբուրգ» մետրոյի կայարանը դարձել է Ռեզայի հակահայ բարոգչության ցուցադրավայրը:

Հակահայ ֆարոգչություն Փարիզի կենտրոնում

Վեդաւրար Ռեզայի լուսանկարների ցուցահանդեսը

Ստրեւ նկարագրված բացահայտումների եւ դրանց դեմ Պայրարի առաջանարհիների առաջնորդ փարիզահայ մեր հայրենակից քթիկ Մանուկ Ադամյանն է: Նրա նկատած հակահայ ֆարոգչության դրեւորումների հավանաբար հանդիպել են նաեւ փարիզահայ մեր մյուս հայրենակիցներից Շաքեր, որոնք սակայն չեն հակադրել դրանց, ժամանակ ու եռանդ չեն ծախսել հրադարակավ բացահայտելու դրանք եւ բողոք բարձրացնելու դրանց դեմ: Եվ ոչ միայն Փարիզում: Արբեջանա-թուրքական հակահայ ֆարոգչությունը մուլեգնում է այսօր ամեն տեղ, բոլոր երկրներում, բոլոր միջոցներով: Սակայն Տխուր իրականություն է, որ դրանց դեմ Պայրարում են լայն ճակատով միջոց դնելով իրենցից: «Ես ժամանակ չունեմ, ուրիշ բոլոր անի, ես միջոց չունեմ, կուսակցությունները թող անեն, Հայաստանի կառավարությունը ինչ-՞նչ է զբաղված» մտածողությունը սարածված է մեր մեջ: Մինչդեռ մենք ունենք այն, որը չունի Արբեջանը՝ «ամեն տեղ հայ կա»: Մենք ամեն տեղ կարող ենք արժանի հակահարված տալ արբեջանա-թուրքական ֆարոգչությանը, ավելի ազդու, առանց մեծ միջոցների: Պարզապես ղեկ է քթիկ Ադամյանի ու նրա ընկերների զգոնությունը, Պայրարի կամքը ունենալ: Այդ Պարզապետը հաղթանակը մեր կլինի, նաեւ ֆարոգչության սաղարեզում:

ԽՍԲ

Կազմակերպիչները Ռեզային ներկայացնում էին որդես յուրօրինակ նորահայտ մարգարեի, որը ղեկ է խաղաղությունը բերել աշխարհին: Ռեզայի լուսանկարների ցուցադրությունը կից հեղինակը ներկայացվում էր որդես «ճանադարհորդ, ականասես, իդեալիս, հումանիս» եւ այլն:

Les Nouvelles d'Armenie-ն իր ցեցնում է, որ մի ֆանի սարի առաջ Ռեզան իր լուսանկարչական աշխատանքները ցուցադրել էր Լյուսեմբուրգյան այգու ճարտի վրա: Լուսանկարներից մի ֆանիցը վերաբերում էին Ղարաբաղի Պաստազ-մի արբեջանցի գաղթականներին, իսկ կից ներկայացված մեկնաբանությունները հայերի հանդեմ բացահայտեց բռնամական բնույթ էին կրում: Այն ժամանակ Ռեզան սփողված բացահայտումներ էր սվել ԳԲԸՄ սեղեկագրում (Lettre de L'UGAB):

Խոջալուն՝ Ռեզայի հակահայ աչքերով:

Բայց մի ֆանի սարի անց արբեջանցիները հենց իրենց սղանած բնակիչների դիակների Պասկերները սկսեցին սարածել ողջ աշխարհում՝ իրեն հայերի գործած ջարդերի փաստեր: Ի դեմ, այդ Պասկերներին մեջ հաճախ «սողդել» են Բաֆվի եւ Սունգայիթի ջարդերի հայ զոհերի, ինչպես նաեւ չեչեմական Պաստազմի զոհերի նկարներ:

Վերոհիշյալ լուսանկարի առնչությամբ փոխադրամիջոցների փարիզյան վարչությունը որեւէ մեկնաբանություն չի արել, մինչդեռ Պաստազմական գործողություններից տուժել են ինչպես արբեջանցի, այնպես էլ հայ խաղաղ բնակիչներ: Կարելի էր սեղադրել նաեւ հայ գաղթականների լուսանկար, ինչպես նաեւ Բաֆվի, Սունգայիթի, Կիրովաբադի (Գանձակ) հայկական ջարդերի զոհերի լուսանկարներ:

Անցողիկներից մեկը կեղծիքն է հակահայ ֆարոգչությանը ի Պաստախան՝ հիշյալ լուսանկարի մեկնաբանությանը սակ ֆլունաստերով ավելացրել էր. «Ուսարություն, սա հակահայ ֆարոգչություն է, որը Ռեզայի համար սովորական բան է: Իսկ Սունգայիթում (1988-ի փետրվար), Բաֆվում (1990-ի հունվար) եւ այլ վայրերում հազարավոր հայերի ջարդերը շախմատի աշխարհի չեմպիոն Կաստարովին սփոթեցին հասուկ օղանավ վարձել իր ամբողջ ընտանիքը փրկելու համար:

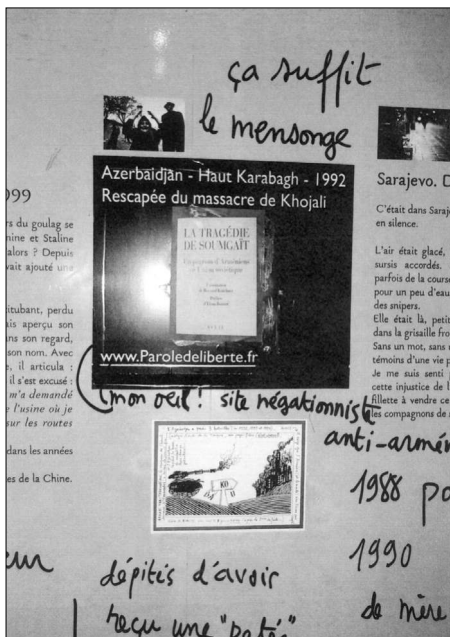
1915-ի ցեղասպանությունից ի վեր, ըստ թուրք-ազերի ավանդույթի, սովորաբար ոճագործն է բղավում բռնեցեղ մարդաստանին: Գիտեցե՞ր դա»:

Այս մեկնաբանությունը որոշ ժամանակ անց ջնջվել է:

Փարիզյան փոխադրամիջոցների վարչությունն անողողակիրեն Պաստախանասու է աղատեղեկական ցուցահանդեսի համար, մանավանդ՝ Արբեջանի ռազմաբազումը ելույթների ներկա ժամանակահատվածում:

Ի դեմ, ժակ Շիրակը իր նախագահության սարհներին մեծարել է Ռեզային՝ «հանուն ազատ մամուլի» նրա ծավալած գործունեության համար:

«Նոր Յառաջը» հուլիսի 24-ի համարում արձանագրում է, որ Փարիզի հայկական ներկայացուցչական կազմակերպություններից միայն «Սիամանթ» միությունն է փորձել RATP-ին բողոքել ցուցահանդեսի կեղծիքների դեմ: Բայց RATP-ն (փոխադրամիջոցների վարչությունը) չի լսել բողոքը եւ խորհուրդ է սվել ուղղակի կաղ հաստատել Ռեզայի հեւ կամ գրել National Geographic-ին: ԼՂԳ փարիզյան ներկայացուցչությունում «Սիամանթ» միության անդամներին ստել են, թե ԳԳ դեսղան Վիգեն Զիթեչյանը խոսել է Ռեզայի հեւ: Վերջինս զարմանել է հայցնել «աղմուկի» կաղակցությամբ եւ

«Բավական է ստեղ» մակագրությունը Ռեզայի նկարների վրա:

ասել է, որ նույն ցուցահանդեսը անցկացվել է նաեւ Վալանսի Գայկական ազգային ժառանգության կենտրոնում եւ բողոք չի հարուցել: «Սիամանթ» միության հարցմանը ի Պաստախան՝ կենտրոնից հայցնել են, որ վերոհիշյալ լուսանկարը Վալանսում չի ցուցադրվել եղել է միայն «հայերի ավերած» մի տան լուսանկար:

Նման Պայրամներում «Սիամանթ» միությունը դասական հայցով RATP-ից Պաստազմել է վերացնել խնդրահարույց լուսանկարի մեկնաբանությունը: Գամանման բողոք ներկայացրել է նաեւ CCAF-ը (Ֆրանսահայերի համակարգման խորհուրդ):

Նույն թերթի սեղեկների 21-ի համարում «Սիամանթ» միության նախագահ Մանուկ Ադամյանը գրում է, որ RATP-ն ոչ միայն անտեսեց երկու բողոքները, այլեւ զլացավ Պաստախանասու նեանակել հեռախոսային Պարզ երկխոսության համար, Պաստախանասու, որ մեկնաբանությունների հեղինակը ինքն չէ:

Փարիզում ԳԳ դեսղանությունը իր հերթին RATP-ին խնդրել էր, որ «հայկական ջոկասների» անունը չկաղվի խոջալուի վայրագություն-

ների հեւ: Կրողված հայերն էլ իրենց բողոքն էին արտահայտում խնդրահարույց մեկնաբանությունները սեւագրելով: Նրանցից մեկը նույնիսկ Պաստազմել էր այդ գրությունը: Ի վերջո RATP-ի Պաստախանասուները Պաստազմ գրության փոխարեն արբեջանցի Պաստազմի լուսանկարի սակ փակցրին մի մեծ, սեւ ֆառակուսի, որի վրա գրված էր «Արբեջան-Լեռնային Ղարաբաղ-1992, խոջալուի ջարդը վերադարձնելու»:

Թեեւ մեկնաբանությունն այլեւս չկար, բայց իմաստը գրեթե նույնն էր մնացել: Ի վերջո հայերը սեւ ֆառակուսու կենտրոնում փակցրին Ֆրանսիայի նախկին արտոնմախարար Բեռնար Կուլեերի «Սունգայիթի ողբերգությունը: Գայերի ջարդը խորհրդային Միությունում» գրի փոխարեն: Գրի նախաբանի հեղինակը Ելենա Բոնեմեն է՝ Անդրեյ Սախարովի այրին:

«Լյուսեմբուրգ» կայարանի մյուս կառավարչույցի դիմացի Պաստախան Ռեզայի ճամփորդության ֆառեգն էր Զինասանից մինչեւ Փարիզ: Երբողին զարմանալիորեն անցնում էր... Նախիջեմանով, որի թուրքերն էւ արբեջաներն անվանումների սակ Զուրայի ավերված հայկական գերեզմանասան Պասկերներն էին:

***

Միջազգային հանրության երկերեսանիության հերթական դրեւորման ականասեսները մենք դարձանք հենց հունիսին, երբ Փարիզում արդեն բացվել էր Ռեզայի լուսանկարների ցուցահանդեսը: Զու-

րայի հայկական գերեզմանասան հազարավոր խաչքարերը ոչնչացրած եւ դրանով իսկ ֆաղախարության դեմ աննախադեղ հանցամեծ գործած Արբեջանը դարձավ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մեակուրային ժառանգության կոմիտեի անդամ: ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի առաւել աղեցիկ կառույցներից մեկը՝ անմիջական մեակուրային ժառանգության Պաստախան միջկառավարական հանձնաժողովը հունիսի 24-ին Արբեջանին ընդգրկեց այդ կոմիտեի կազմում: Այդ երկրի ԱԳՆ հայտարարության մեջ նույն, որ անդանակցության շնորհիվ Արբեջանը «կարողանա մասնաճեղ սեփական մեակուրային ժառանգությունը, որը ղեկ է գրանցվել անմիջական մեակուրային ժառանգության ցանկում»: Les Nouvelles d'Armenie-ն սեղեկացնում է, որ Գայաստանի անունը նույնպես նույն էր 24-ին հոգանոց կոմիտեի անդամության թեկնածուների մեջ, բայց մեր երկիրը անհրաժեշտ թվով փլեներ չստացավ: ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ում Արբեջանի մեակական ներկայացուցչությունը եւ սարթեր երկրների ներկայացուցիչներ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի եւ դրա անդամների վրա ճնշումներ էին գործարել Արբեջանի օգտին փլեներ ստանալու նղասակով:

***

Մանուկ Ադամյանը գրում է, որ Ռեզայի ցուցահանդեսի վերջին օրը՝ սեղեկների 12-ին, ինքն RATP-ի դեմ բողոք է արտահայտել վարչության կենտրոնատեղիի՝ Ռափե առախարակի Պասի վրա մակագրությամբ դասաղարեցվող RATP-ի հանցակցությունը եւ անոթանք սաղով: Դրա համար իրեն սարել են ուսիկանասուն եւ այնտեղ Պասիլ մի ֆանի ժամ: Նրա նկատմամբ դասական հեռաղմուկն է ձեռնարկվել: Բժիկ Մանուկ Ադամյանն այժմ Պաստախան է Պաստախան հայցով հանդես գալ:

Պաստախան գրեթե Ռեզայի

ԱՊՐԵՋԱՆ

Սուլթանության «ժողովի» ընտրությունները

Չնայած խաղաղ ընթացքին եւ ընդդիմության մասնակցությանը, Արբեջանը չկարողացավ որեւէ առաջընթաց աղափարել ժողովրդավարական զարգացման առումով նոյեմբերի 7-ին սեղի ունեցած խորհրդարանական ընտրություններում: Այսօրվա եզրակացությունը է հրադարարակել երեկ ԵԱԳԿ-ի դիտորդական առաջնությունը:

ԵԱԳԿ-ի դիտորդական կազմի համաձայն, դիտորդները նշել են, որ մանուկ ազատության սահմանափակումներն ու հավաքների անցկացման ազատության խախտումները հիմնականում թուլացրել են ընդդիմությանը՝ գրեթե անհնար դարձնելով ֆաղափարական հակադրությունը: «Չնայած բոլոր ջանքերին՝ Արբեջանը ավելի անելու կարիք ունի իսկապես բազմակարծի ժողովրդավարություն զարգացնելու ուղղությամբ», հայտարարել է ԵԱԳԿ-ի դիտորդական առաջնության ղեկավար Վոլֆգանգ Գոստուկը:

Դիտորդական առաջնության ներկայացուցիչներն իրենց մտահոգությունն են հայտնել Արբեջանում հիմնարար ազատությունների, մանուկ կողմնակալության, մեկ

կուսակցության գերիշխանության, փեթակության օրը սեղի ունեցած լուրջ խախտումների փաստերով:

Ինչ վերաբերում է մյուս դիտորդական առաջնությունների հրադարարակումներին եւ գնահատականներին, ապա դրանց լրջությունը լուրջ կասկածներ է հարուցում՝ ԵԱԳԿ-ի դիտորդական առաջնության գնահատականների կողմին հինչեցրած «նորմալ, լավ, հաջող ընտրություններ» մեկնաբանություններով:

Ինչպես, Արբեջանի Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի հրադարարակած նախնական արձանագրության համաձայն, 125-սեղանոց արբեջանական խորհրդարանում նախագահ Իլիամ Ալիեվի «Ենի Ազերբայջան» կուսակցությունը առկա 72 մասնավոր կուռնեա:

Արմասական ընդդիմությունը ներկայացնող երկու կուսակցությունների՝ Ժողովրդական ճակատի եւ «Մուսավաթ»-ի նախընտրական դաշինքը հաջորդ գումարման խորհրդարանում ոչ մի մասնավոր չի ունենա: Փոխարենը, նորընտիր խորհրդարանում կրկին ներկայացված են լինելու իբրև կուսակ-

ցության բոլոր առանցքային անդամներն ու նախագահ Ալիեվի հարազատները: Այսօր, Արբեջանի առաջին փուլին Մեհրիբան Ալիեվան, որ առաջադրվել էր Բաֆվի կենտրոնական ընտրատարածքի մեկում, ստացել է ընտրողների փեթերի 94 տոկոսը: Ալիեվի մեկ այլ մեծավոր ազգական՝ Նախիջեանի ինքնավարության վարչակազմի ղեկավար Վասիֆ Թալիբովը Սահարակի ընտրատարածքում հավաքել է փեթերի մոտ 90 տոկոսը:

Միլի մեջլիսում որդես անկախ ղեկավարներ կախաժամ նախկին ընդդիմադիրներ, այժմ արդեն իշխանությունների հետ բավական սերտորեն համագործակցող ֆաղափարներ Ռասիմ Մուսաբեկովն ու Ասիմ Մուլազադեն:

Արեւմտյան մի քանի տարբերակների հրադարարակումներում, որոնցում անդրադարձ է կատարվել Արբեջանում սեղի ունեցած ընտրություններին, հասկարեն նշվում է, որ Արբեջանի նախագահն ամեն զնով է կեցնում ամբողջությամբ իր ձեռքում է կենտրոնացրել նաեւ խորհրդարանական իշխանությունը:

Ա. Տ.

«Ռեսուրս» օգտագործեցին մինչեւ վերջ

Այլ հանգամանքներում, եթե Մեջլիսի ընտրությունների դարազան չլինեւ, Մուսաբեկ Իբրահիմովը հազիվ թէ արժանանար Արբեջանի ազգային հերոսի կոչման: Նման գաղափար առաջինը հրադարարակ էր ներկայացրել «Մուսավաթ» կուսակցությունը: Երեւի թե կանխատեսելով, որ իրեն հարգող իշխանությունը չի գնա դրան, եւ սեփական ֆարգացման ինքնակամ թեմաներից մեկն էլ կդառնա այն, թե «ինչպես են մոռացության սրվում հայրենիքի համար ֆաղափար գոհվածները»: Դա՞վար-կը, սակայն, սխալ էր:

Իսա Ղանբարն, այնուամենայնիվ, իշխանության լիարժեքության մասին ավելի մեծ կարծիք էր: Իլիամ Ալիեվը վայրկեանապես յուրացրեց ընդդիմության «հեղինակային իրավունքը»: Թեեւ, բնականաբար, ֆաղ գիտե, որ սոցիալական անհանելի տայաններից դրված եւ միայն սույն թվականի մարտին տայանագրային զինծառայության անցած մեկը, որ մինչ այդ ներքին գործերից հեռացվել էր եւ մի ֆանի աշխատանք փոխել՝ այդպես էլ կանխում չզսնելով սեղը, հազիվ թէ հերոսության արժանի արարի ընդունակ լինե: Չէ՞ որ զինդասախազությունը հունիսի 18-ին հաջորդած առաջին օրերին լրջորեն զբաղվել էր եմբաստանա Իբրահիմովի անձով եւ, ամենայն հավանականությամբ, համադասախազ անդեկասվությունը սրամարդել նախագահին:

Բայց, կրկնեմ, ժամանակը նախընտրական էր, եւ նա այլ կերպ չէր կարող վարվել: Մանականդ որ մի-

ջադեղը սեղի էր ունեցել Սանկո Պետերուրգի հանդիմունքից սառաջիորեն ժամեր անց եւ այսօր, թե այնպես կարողանա էր «Իլիամ Ալիեվի դժգոհության հետ»:

Նա, այսօր, հարմար սեռավ սանձնել եմբաստանի հանցավոր արարի ֆաղափարական դասախազմանությունը եւ դասկերն ավելի խստացնել՝ նրան շնորհելով հերոսի կոչում: Մեռածները երբեք չեն խոսի, մյուսները խոսեմբար կլնեն, իսկ ստանվածի հարազատները կբավարարվեն զոնե մրանով, որ մեռնում են դասնություն:

Փոխարենն ընդդիմությունը էր գրկվում հակաֆարգչական շատ նուրբ թեման օգտագործելու հնարավորությունից: Իսկ դա շատ կարեւոր էր, ֆանի որ հակառակ դեմքում իշխանության բոլոր հայրենասիրական հոխորաններին որեւէ մեկը հազիվ թէ հավաս ընծայեր:

Մուսաբեկ Իբրահիմովն, այսօր, իր մահով սվել էր Արբեջանի խորհրդարանական ընտրությունների ֆարգառակի մեկնարկը: Նրան հերոսի կոչում շնորհելով, իշխանությունները փակեցին հնարավոր սրացումների ճանաղակը: Իսկ երբ կանադայի կուսակցության գործադիր ֆարսուղարը ուխտագնացություն կազմակերպեց դեմի «հերոսի» ծննդավայր, որից հետո դիվերսանտի հայրը շնորհակալական նամակ «գրեց» Իլիամ Ալիեվին, սեղից դարձավ, որ իշխանությունը «Մուսավաթին» դարգ հասկացնում է, որ «ճիշտ է, Իբրահիմովը սահակի մեկն է, բայց նա մեր սահակն է»:

Իբրահիմովի թաղման արարողությամբ ավարտվեցին Արբեջանի խորհրդարանական ընտրությունները: Ով սկսել էր, նա էլ խաղաց այդ ֆարսի վերջին արարը: Եվ կարեւոր իշխանությունը լուծեց վրեժը: Այնպես արեց, որ Իբրահիմովը մինչեւ վերջ ծառայի իրեն: Մահով ծառայել էր, ծառայեց նաեւ հուղարկավորությամբ:

Ով իրեն թույլ կար այն դասին, երբ հողին էր հանձնվում «հերոսի» աճյունը, ընտրական սեղանատուն բարձրաձայնեւ աղաղակող խախտումների, «կարուսեյ»-ի եւ այլ աղորիմությունների դեմ: Որ միջազգային դիտորդ կխառնվեր մի «սան» գործերին, որտեղ այդ դասին «սուգ» էր: Վերջապես, ինչ իրավունք ուներ ընտրողը չվերաբերել այն կուսակցության թեկնածուի օգտին, որի առաջնորդ-նախագահը «սուն էր վերադարձել ազգի դասին ու խիղճը»:

Այդուհանդերձ, Իլիամ Ալիեվն արժանի զավակ չէր լինի, եթե մինչեւ վերջ չմնար վրժառու: Նա արտոնել էր, որ «ազգային հերոսի» աճյունը սարվի ՊՆ ուսումնական կենտրոն: Իսկ հուղարկավորության համար ընտրվել էր «Շեհիդների երկրորդ ծառայուն»: Վերջապես, Իլիամ Ալիեվը, ներկա գտնվելով եւ վերջին հրաժեշտի, եւ հուղարկավորության արարողությանը, ոչ միայն որեւէ բառ չի արտաբերել, այլեւ նույնիսկ միջիարանի գրավոր խոսք չի հասցեագրել «հերոսի» ծնողներին: Ինչ կարիք կա: Դիակն «արել է իր գործը», դիակը դեմ էր հողին հանձնվի:

ՎԱՏՐԱՍ ԱՃԱՆԵՍՅԱՆ

WSJ. «Տարիի սղանության մեջ կնեղարվի «Չգրուլահի» մի ֆանի ներկայացուցիչ»

The Wall Street Journal թերթը նոյեմբերի 8-ի համարում գրում է, որ Լիբանանի հարցերով զբաղվող միջազգային հասուկ դասարանը (STL) այդ երկրի նախկին վարչապետ Ռաֆիկ Չարիրիի սղանության գործով շուտով մեղադրանքներ կներկայացնի «Չգրուլահի» շա արմասական խմբավորման մի քանի ներկայացուցիչներ:

Թերթի սվալներով, դասարանը մտադիր է արեվերջին ավարել աշխատանքը եւ մեղադրանքներ ներկայացնել խմբավորման 2-6 անդամներին:

2005-ին սղանված Ռաֆիկ Չարիրիի որդին, անցյալ շաբաթ առաջ, որ լիվին աղակցում է STL-ի մնչներին, մինչդեռ «Չգրուլահի» խմբավորումը, ընդհակառակը, դասարանում է դադարեցնել դասարանի աշխատանքը: «Չգրուլահի» առաջնորդները ավելի վաղ նախագոուացրել էին, որ չեն հանդուրժի իրենց հասցեագրված մեղադրանքները:

Իսրայելական արքյուրներ վկայակցելով՝ «Ազգը» գրել է Լիբանանում «Չգրուլահի» հեղաերջան

րի: Անցյալ շաբաթ դասարանի նախագահ, իսրայելի դասավոր Անտոնի Կասսետեն հայտարարեց, որ մեղադրանքները դեմ է ներկայացվել ղեկներին: Նա ընդգծեց, որ STL-ը հանդես կբերի անչառություն եւ անկողմնակալություն:

Դասարանի կարծիքով, Ռաֆիկ Չարիրիի սղանությանը անմիջակաորեն մեղադրել են «Չգրուլահի» օդերափվ քաքի դեմ հմադ Մուդհան (սղանվել է 2008-ին) եւ նա փետա Մուսաֆա Բարերդինը, որը բարձր մաեսոն է զբաղեցնում «Չգրուլահի»:

Չասուկ դասարանի աշխատանքը ներքին լարվածություն է սեղծել Լիբանանում: Վարչապետ Սաադ Չարիրի:

ծրագրի մասին: Անցյալ շաբաթ խմբավորումն անցկացրել է համադասախան վարժանքներ: Մղասվում է, որ STL-ը խմբավորմանը կնեղարի Չարիրիի սղանության մեջ: Ըստ այդ մեակված ծրագրի՝ մեղադրանքի հրադարարակ մի ֆանի ժամ առաջ «Չգրուլահի» ֆաղափարի փողոցներում դեմ է սեղաբաշխի բազմաթիվ գրոհայինները, որոնք կներահսկեն զվախվոր բնակավայրերը, նավահանգիստները, օղանավակայանները եւ այլն: Բաց դրանից, դեմ է ձերբակալվեն երկրի ֆաղափար եւ զինվորական ղեկավարները: Ծրագրի զվախվոր կեցերից մեկը սուննիների եւ քրիսոնյաների բնակության սարածների քաղաքակրումն է:

Qantas-ը թերություններ է գտել A380-ի քարծիչներում

Ավստրալական Qantas ավիաընկերությունը իրեն դասկանող A380 օղանավերի գնմունքան ընթացքում երեք քարծիչներում հայտնաբերել է «փոքր անկանոնություններ», հաղորդում է Ֆրանսուրես գործակալությունը:

Ընկերության ղեկավար Սլան Ջոյսի խոսքերով, «Ռուլ-Ռոյս» ֆիրմայի արտադրած քարծիչներում յուր է հայտնաբերվել «այնտեղ, որտեղ

վր Սինգապուրում չնախատեսված վայրէջք էր կատարել չորս քարծիչներից մեկի խափանման դասառոկ: 433 ուղեւորներից եւ անձնակազմի 26 անդամներից ոչ մեկը չէր տուժել:

Նոյեմբերի 5-ին Qantas-ին դասկանող «Բոհնգ-747» օղանավը նույնպես չնախատեսված վայրէջք էր կատարել Սինգապուրում: Պատանոք դարձյալ քարծիչի խափանումն էր: Այդ օղանավի մեջ էր նա-

չդեմ է լինել», Ջոյսը դարգաբանել է, որ «նոր օղանավերի նոր քարծիչներ» մնան խնդիրներ չդեմ է ունենան:

Սինգապուրի մոտ նոյեմբերի 4-ին սեղի ունեցած միջադեղից հետո ընկերությունն ընդհատել է A380 օղանավերի թռիչքները, մինչեւ չադառնակի դրանց լիակատար անվանագությունը: Այդ օրը Qantas-ի օղանա-

խորեին վթարված A380-ի անձնակազմի հրամանատարը, նույն է Ֆրանսուրեսը:

Qantas ընկերությունն ունի A380 փողի 6 աերոբուս, որոնք աշխարհի ամենամեծ մարդասար օղանավերն են: Ավստրալական ավիաընկերության գոյության 90 տարիների ընթացքում մարդկային զոհերի հանգեցրած որեւէ ավիաթար չի եղել:

MSNBC-ի հաղորդավարը հեռացվել է նվիրասվության համար

Ամերիկյան MSNBC հեռուստաալիքի «Չեսադարձ հաշվարկ» հանրաճանաչ հաղորդումը վարող Կիս Օլբերմանը եթերից հեռացվել է նոյեմբերի 2-ի ընտրություններում Դեմոկրատական կուսակցության երեք թեկնածուների օգտին նվիրասվություն անելու համար: Այդ մասին հաղորդում է Ասոսիեյթեդ Պրես գործակալությունը:

Առանց աշխատավարձի դասի դանման նա անորոշ ժամկետով հեռացվել է, երբ Politico կայքը սեղե-

կություններ է հրադարարակել նվիրասվությունների վերաբերյալ: Պարզվել է, որ հեռուստահաղորդավարը Արիզոնայի եւ Զեմբլուկի ֆաղափարական 3 գործիչների հաշիվներին փոխանցել է 2,4-հազարական դոլար:

MSNBC-ի գործադիր սնորեն Ֆիլ Գրիֆինը դարգաբանել է, որ Օլբերմանին հեռացնելու որոշումն ընդունվել է հեռուստաալիքի ֆաղափարականությանը համադասախան: NBC News-ը աշխատակիցներին արգելում է աշխատել նախընտրա-

կան քարծիչներում կան նվիրասվություններ անել թեկնածուներին՝ բացառությամբ այն դեմքերի, երբ մնան գործողությունների համար սացվում է ստորաբաժանման ղեկավարի հասուկ թույլատրությունը:

Կիս Օլբերմանի «Չեսադարձ հաշվարկ» հաղորդումը MSNBC-ով հեռարձակվում է սեղական ժամանակով ժամը 20-ին եւ ալիքի ամենաուս դիվող հաղորդումն է: Ուրաթ օրը այն վարում էր արդեն ուրիշ հաղորդավար:

Գրամատիկական թասրոնից «կար- չակվի» Արհեստական արքանյակ

Նոյեմբերի 24-ին Հայաստանի Հանրապետության Գրամատիկական թասրոնի թեմնում տեղի ունեցավ «Արհեստական արքանյակ» Երկու գործողությամբ ռոմանտիկ կասակետրոյան հեղինակն է հայտնի գրող, բլոգեր Դորիանը: Ներկայացվող բեմադրվում է նախորդ տարի լայն արձագանքներ գտած «Կապույտներ հոգում» թատերական դրամայի ռեժիսոր Ֆրանսուա Գեորգյանի կողմից:

Ներկայացման գլխավոր դերակատարներ Արմինե Գաբրիելյանը և Հայկ Սեփանյանը

Իրադարձությունների կենտրոնում երեանաբանակ Լիլիթը ու Չլեմոնտից հայրենի վերադարձած Արսենն են, որոնցից յուրաքանչյուրը նոր բնակարան է ձեռք բերել: Սակայն հաջող իսկ առավոտյան երիտասարդներն հայտնաբերում են, որ բնակվում են միեւնոյն հարկի տակ: Այդտեղից էլ սկսվում է սարսիմալ իրադրություններով և դիմադրիկ երգադրված ռեալիտի մասնությունը, որն ամառային հանգուցալուծում է գտնում:

Հեղինակի խոսքերով, ներկայումս բեմադրվող կոմեդիոն ներկայացումների ֆունկցիան «Արհեստական արքանյակը» արժեքներ է մատուցելով հումորի որակով այն չի զուգահեռում կենցաղային սարսիմ և ժաղանային արտահայտություններ, առանց որոնց այսօրվա հանդիսատեսը չի լիարժեքությամբ համոզվում: Լիլիթի դերակատարուհի, «Կապույտներ հոգում» ներկայացման մեջ իր փայլուն դրամատիկ խաղով աչքի ընկած դերասանուհի Արմինե Գաբրիելյանը նշում է, որ «Արհեստական արքանյակը» մասնաճիւղ է ոչ միայն իր համար՝ դրամատիկ կերպարից կասակետրոյան կերպարի անցումը կասարելու հարցում, այլ նաև մասնաճիւղ է մյուս հեղինակներին, բեմադրիչներին ու դերասաններին, որոնք կարծում են, թե նուրբ և սուր հումորը վաղուց դուրս է եկել մոդայից:

Սիմանյակի երգանակներում հոկտեմբերի 9-ին դասախոսություն է կարդացել ԵՄՄ-ի Միջին համալսարանի դասախոս, «Չորս ինստիտուտ» համահիմնադիր և «Արմինյան Ռիվյու» թերթի խմբագիր, դոկտ. Օրայր Լիբարիսյանը: Նա անդրադարձել է «Ռուսաստան և Թուրքիա: Հաջորդ ռաունդը: Ներկա զարգացումներ, դասական մախրթաններ և աղագայի հեռանկարներ» թեմային:

Երեկոն վարել է ճանաչված մակրոտնային Եվանդ Ազատյանը, ում խնդրանքով էլ ներկայացվել է ռոմեո լուրջամբ հարգել են Լիբարիսյանի վերջերս մահացած մոր հիշատակը:

Մեկնարկել է ԹՄՄ-ի և ՌԱԿ-ի «Հայկական մշակույթի ամիսը»

Ստուֆֆիլդում (Միչիգան, Մ. Նահանգներ) գործող Ալեք Ե. Մարի Մամուկյան վարժարանում հոկտեմբերի 1-ին ցուցադրված գերմանական արդարադատության «Արև» ֆիլմով մեկնարկել է Թեմայի մշակույթային միության և ՌԱԿ-ի Դեմոկրատիկ մասնաճյուղերի նախաձեռնած «Հայկական մշակույթի ամիսը», սեղելացնում է «Արմինյան միտք սիմբոլներ» արձագանքների հոկտեմբերի 23-ի համարը: «Ֆիլմը դիտելուց հետո ես միայն կարող էի ասել «Ասված օրհնի գերմանացիներին, որ կարողացել են դառնալ այդպիսի արժեքավոր նյութեր և այսօր դրանք օգտագործելով նկարահանել մեծ արժեքի մի ֆիլմ», գրում է հոդվածագիր **Բեթի Արիկյան-Ջեսսը**:

Սիմանյակի երգանակներում հոկտեմբերի 9-ին դասախոսություն է կարդացել ԵՄՄ-ի Միջին համալսարանի դասախոս, «Չորս ինստիտուտ» համահիմնադիր և «Արմինյան Ռիվյու» թերթի խմբագիր, դոկտ. Օրայր Լիբարիսյանը: Նա անդրադարձել է «Ռուսաստան և Թուրքիա: Հաջորդ ռաունդը: Ներկա զարգացումներ, դասական մախրթաններ և աղագայի հեռանկարներ» թեմային:

Սեթր Գառնար Տրստրեան

ՀՀ սփյուռքի նախարարն ընդունեց Հայկապի «Մարաշ» հայրենակցական միության անդամներին

Նոյեմբերի 8-ին ՀՀ սփյուռքի նախարար **Հրանուշ Գևորգյանը** ընդունեց Հայկապի «Մարաշ» հայրենակցական միության անդամներին՝ ասենադատ **Գրիգոր Տարազ-ձեանի** գլխավորությամբ: Միությունը ստեղծվել է 1919 թ. Տեր Դեոնի փահան Տեր Նահադեթյանի, Բ. Խրլաֆյանի, Լ. Փարթևյանի և Տ. Ղաֆեյանի նախաձեռնությամբ: Այժմ ունի 13 մասնաճյուղ աշխարհի տարբեր երկրներում: Հայրենակցական միության ջանքերով 1945թ. հիմնվել է «Նոր Մարաշ» խորագրով դարբերագիրք, ստեղծվել թատերախումբ, ֆիլմանց և մարզական միություններ, ազգագրական հանձնախումբ: Ողջունելով հյուրերին՝ նախարար Հրանուշ Գևորգյանը բարձր գնահատեց Միության ջանքերը Նոր

Մանկական կամերային նվագախումբը հաղթանակներով վերադարձավ Զեխիայից

ՀՀ մշակույթի նախարարության «Մանկապատանական կամերային նվագախումբը» (գեղարվեստական ղեկավար և ղիբիժոր Սերգեյ Սմբարյան) Զեխիայի Պրահա փառաբանակներին 26-31-ը անցկացված միջազգային մանկապատանական կամերային նվագախմբի մրցույթ-փառատոնում արժանացել է Գրանդ ղիբի և առաջին մրցանակի: Նվագախումբը վերադարձել է Հայաստան և այսօր նախարարությունում կհանդիպի լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներին հետևյալի: Իսկ թե ինչու է անցել մրցույթ-փառատոնը և ինչ տարբերություններ ունեն փառատոնի մասնակցած կամերային նվագախմբերի մասին, կսեղելուհի Գ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ:

Երեանում էր ՌԳ ժողովրդական արժիստ Օլեգ Բասիլաշվիլին

Օրես Գաբրիել Սունդուկյանի անվան թատրոնում մեկ ներկայացմամբ հանդես եկավ Գ. Տոլստոնոգովի անվան դրամատիկական մեծ թատրոնը: ՌԳ ժողովրդական արժիստ Օլեգ Բասիլաշվիլու մասնակցությամբ Երեանյան հանդիսատեսի դասին հանձնվեց Մայիլ Ֆրեյդի «Կողմնակցներ» ներկայացումը: Բասիլաշվիլին ներկայացման մեջ հանդես եկավ ֆիզիկոս Նիլս Բորի դերում: Նրա բեմական գործունեությանը մեծ աջակցություն էր ցուցաբերում թեմայի Սունդուկյանի թատրոնը լեզվ-լեզուն էր: Օ. Բասիլաշվիլին առաջին անգամ չէ Երեանում: Կերչին անգամ, ինչպես նաև է ԿԵԳՄ

նախագահ Հակոբ Ղազանյանը, նա Հայաստան է եկել 20 տարի առաջ: Հավելենք, որ թատրոնի այս հյուրախաղերը, ինչպես նաև Օ. Բասիլաշվիլու այցը Երեան կազմակերպել էր Հայաստանի թատերական գործիչների միության նախագահը Հակոբ Ղազանյանը: Հյուրախաղերը Երեանում կայացան վարչապետ Տ. Սարգսյանի աջակցությամբ: «Կողմնակցներ» ներկայացման մեջ հանդես եկան նաև ՌԳ վասակավոր արժիստիկ Մարիա Լավրովան, ով, ի դեպ, դերասան Կիրիլ Լավրովի դուստրն է, և ՌԳ ժողովրդական արժիստ Վալերի Դեկսյարը: «Կողմնակցներ» բեմադրության առաջնախաղը տեղի է ունեցել 2004 թվականին: Այն բեմադրել է Վրաստանի և Ռուսաստանի ժողովրդական արժիստ Թեմուր Զիսիձեն: Ողջ ներկայացումը կազմված էր երկու ֆիզիկոսի երկ-խոսքային-մտքային ինչ-որ սեղծեցիկն ասումային ռումբը: Հանդիսականը փայլունությամբ հետևում էր դերասանական յուրաքանչյուրին: Երեան ժամանելուց առաջ ռուսաստանաբնակ Օ. Բասիլաշվիլին եղել է Վրաստանում, որտեղ նախագահ Միխայիլ Սահակաշվիլու կողմից դարգեարվել է:» ԲԱՍՏԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ:

սարակական գործիչ, դասախոս ու լեզուագետ Պարոյր Աղաբաբյանը, որ ներկայացնել է «Յուրաքանչյուրը» գեղարվեստական երգիծագիրը և բարձրանիչը: Բանախոսը, համադարձակ ձևով ներկայացրեց Յուրա. Աղաբաբյանի երգիծագրությունը ոչ միայն իր գործերում ընդմեջ էր, այլև իր բեղուն ու հարուստ հրապարակագրության, նախ՝ ընդհանրապես խոսելով երգիծագրության ժամանակ, անոր անցած ուղիին և հայ երգիծագրության ուսուցիչ մասին, աղա՛ կերտնանալով հրապարակագիր-երգիծագիր, խմբագիր-երգիծագիր, ընկերային-երգիծագիր, ֆաղափական-երգիծագիր հեղինակության վրայ, ի վերջոյ ծաղկեցուցած ու մշակված էր, որդեկ դուրսը ու կոչում: Ահալալի իր կողմ է վկայություն մը.

«Ես, երբ որ դողդոջում ֆայլեր կ'առնեի դեղի հրապարակագրություն, հայր-Աղաբաբյանը, ինչպես լի փորձեր և նաև երգիծագիր որո շեքեր, կը յորդրեր. առաջին ըլլալ «փիւնակային», ոչ «սաւանային» սահմաններու մէջ, երկրորդ՝ մնալ միւթի երգիծներու ներս, երրորդ՝ խօսել ինչ-որ տեղ սրելի հաճելի երգիծական երանգով:»

Աղա, Յ. Աղաբաբյան մարդուն ու գրողին ճանչցած և անորով իրա- յանապարհագրութեամբ խօսեցաւ նաև իր հոր այն ներդրումին, որով իր մէջ հրապարակագրութեան ծիլերը ծաղկեցուցած ու մշակած էր, որդեկ դուրսը ու կոչում: Ահալալի իր կողմ է վկայություն մը.

ձեռնհաս խմբագիր և լեզուագետ Սեթր Գառնար Տրստրեանը, որ ներկայացնել է «Յուրաքանչյուրը» գեղարվեստական երգիծագիրը և բարձրանիչը: Բանախոսը, համադարձակ ձևով ներկայացրեց Յուրա. Աղաբաբյանի երգիծագրությունը ոչ միայն իր գործերում ընդմեջ էր, այլև իր բեղուն ու հարուստ հրապարակագրության, նախ՝ ընդհանրապես խոսելով երգիծագրության ժամանակ, անոր անցած ուղիին և հայ երգիծագրության ուսուցիչ մասին, աղա՛ կերտնանալով հրապարակագիր-երգիծագիր, խմբագիր-երգիծագիր, ընկերային-երգիծագիր, ֆաղափական-երգիծագիր հեղինակության վրայ, ի վերջոյ ծաղկեցուցած ու մշակված էր, որդեկ դուրսը ու կոչում: Ահալալի իր կողմ է վկայություն մը.

«Ես, երբ որ դողդոջում ֆայլեր կ'առնեի դեղի հրապարակագրություն, հայր-Աղաբաբյանը, ինչպես լի փորձեր և նաև երգիծագիր որո շեքեր, կը յորդրեր. առաջին ըլլալ «փիւնակային», ոչ «սաւանային» սահմաններու մէջ, երկրորդ՝ մնալ միւթի երգիծներու ներս, երրորդ՝ խօսել ինչ-որ տեղ սրելի հաճելի երգիծական երանգով:»

Աղա, Յ. Աղաբաբյան մարդուն ու գրողին ճանչցած և անորով իրա- յանապարհագրութեամբ խօսեցաւ նաև իր հոր այն ներդրումին, որով իր մէջ հրապարակագրութեան ծիլերը ծաղկեցուցած ու մշակված էր, որդեկ դուրսը ու կոչում: Ահալալի իր կողմ է վկայություն մը.

